

U daljnjoj skupini radova istraživanje vizuelnih efekata donosi stanovit pomak u odnosu na grupe radova spomenutih do sada. Unutar polja narančastog kvadrata pojavljuje se dugoljasti oblik zaobljenog vrha u nešto zagasitijem tonu. Oblik se prostire odozgo prema dolje, ili izranja iz donjeg dijela slike prema gore. Boja je nanescena u ravnomjernom namazu, slikara zanima optički efekt, zbivanje u „praznom ekranu”, ako se u nj useli drugi oblik. Tišinu jednolične površine zavibrirao je zvuk zagasitijeg tona.

U sukcesivnom prikazu morfologije izloženih radova, od jednoličnih varijacija na temu kvadrata nenarušene plošnosti i optičkih suglasja, preko varijacija ritma poteza kistom do pojave drugog oblika u polju plohe, valja reći da su najbolji radovi u kojima dolazi do lirskog prožimanja žuto-plavih tonova. To pretapanje ostvareno je veoma mekim, rasplnutim tonalitetom, gdje se oslobađaju orfički znameni plavog i svjetlosne vedrine žutog.

zlata vucelić

centar
za kulturu
i informacije
zagreb

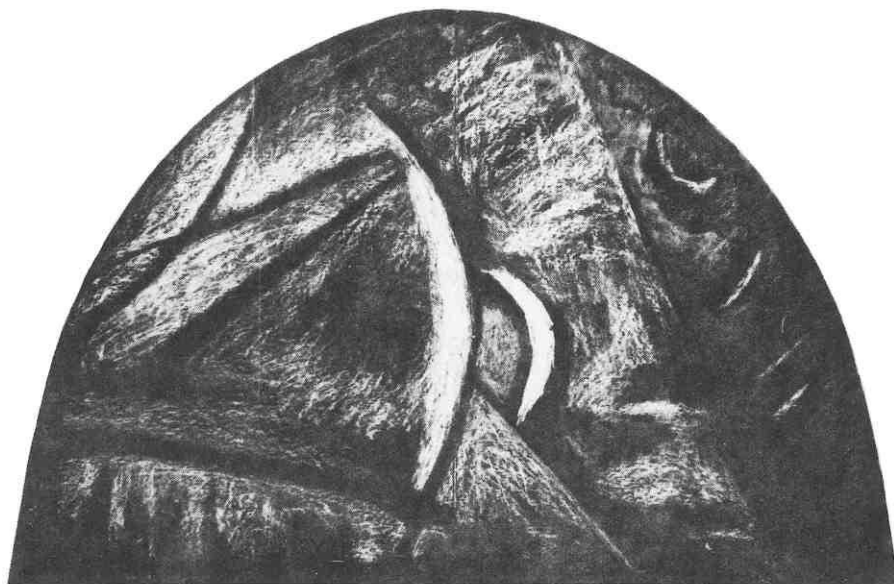
stanko
špoljarić

Hrvatsko zagorje čest je motiv u slikarstvu, zahvalno zbog svoje slikovitosti i raznolikosti, pa nije čudno što je i fotografska kamera često na djelu u toj regiji, tražeći pitoreskno, tipično i skriveno. I Zlata Vucelić, vrstan znalac umjetničke fotografije, prihvatila je izazov toga pejzaža i ostvarila cjelovitu, tematski zaokruženu izložbu kojoj je dala naziv „Iz zavičajja druga Tita”. Donijela je jedno Zagorje koje na žalost gotovo više i ne postoji: stare hiže, drvene kleti, raspelo kraj puta, svakodnevne predmete koji već postaju etnografski raritet, interijere seoskih kuća, oblike i mjesta življenja što nestaju pred agresivnim graditeljskim barbarizmom, koji osvaja i uništava zagorske gorice. Takvo je Zagorje pomalo nestvarno, gotovo više iz vremena Đure Szaboa i njegovih vjerno zabilježenih putešestvija. Kao da je vrijeme stalo, dana nam je prilika da se osvrnemo i pokušamo upamtiti te autentične vrijednosti što tako nezaustavljivo propadaju. Ali fotografija se ne svodi na lamentaciju, i bitna vrijed-

nost umjetnosti Zlate Vucelić svakako nije to čuvanje od zaborava nego način interpretiranja predložka. Autorica nema ni sklonosti prema dokumentarnom, već su izabrani primjeri samo pretekst za vrlo osebujuan iskaz, upravo zamjenu realističkog prikaza simboličkim formama. Maštovito je to dograđivanje postojećeg, preobrazba izvanjskog, kojom obično postaje neobično.

Fotografija Zlate Vucelić kao da daje barokni naglasak pojedinom detalju, suprotstavlja planove na posve neobičan način, a dubina na slici više je rezultat napona nego prave prostornosti. Ona hrabro kadrira, traži nove odnose i proporcije, prividno beznačajni detalj prirode uzdiže do znaka koji nosi sadržajnu i likovnu komponentu slike. Svjetlom stvara često mističan ugođaj, bilo davanjem akcenta bilo postupnim sfumaturama ili negiranjem čvrstog obrisa. A zaokruženost i logičnost pri tom nije ničim narušena. Umjetnost Zlate Vucelić nosi eho prošlog, nostalgiju za izgubljenim, po-

malo nejasnim, vraćanje u djetinjstvo, na početak, te premda predstavlja Zagorje, to postaju prikazi općih mjesta, svima zajedničkih, odnosno, autorica se probija prema naslagama iskonskog. Ne upada, međutim, u sentimentalnost, iako bi je izbor motiva mogao na to navesti, a ni nesumnjiva efektnost fotografija nije površna, sračunata da izazove jeftin dojam. Prizori su većinom bez čovjeka, ali se on svuda osjeća, pa i ondje gdje pejzažni motiv dolazi na sam rub nefiguralnog. Malokad možemo naići na fotografije koje bi imale toliko atmosfere, onoga karakterističnog domaćeg ugođaja i koje pokazuju kako objektiv ne mora biti samo hladan, neutralni registrator zbivanja što ulazi u njegovo vidno polje već da se tehničkim majstorstvom (što je manje važno ali nipošto zanemarlivo) i razvijenim umjetničkim senzibilitetom (što je Zlata Vucelić već više puta pokazala) mogu ostvariti djela ravnopravna ostalim likovnim vrstama. Vucelićeva upravo slika kamerom, u jezgrovitim i čitkim kompozicijama mnoštvo je slikarskih detalja ostvarenih bez nametljivosti, a naglašenih i samim smeđkastim toniranjem. Stvaralaštvo Zlate Vucelić sinteza je osjećaja i sjećanja, s upotrebom specifična znaka i prizorima izdvojenim iz toka realnosti. U svakom slučaju izložba koja se dugo pamti, duboko doživljena i iskrena.

na kvalitetnom vrhu umjetnosti osamdesetih godina

nina ivančić
i edita schubert
u salonu
muzeja
savremene
umetnosti
u beogradu

ješa
denegri

Može biti razumljivo zašto se sve donedavno o fenomenu „nove slike” govorilo sa stajališta njezinih općenitih obilježja: govorilo se o subjektivizmu i eklekticizmu „nove slike”, o legitimnosti nomadskog ponašanja umjetnika koji se takvom slikom bave itd., što su sve zajednička mjesta umjesna u trenutku prvih prodora dotle nepoznatog umjetničkog shvaćanja. „Nova slika” primljena je kao mogućnost prevladavanja stanovitog nedostatka spontanosti i imaginativnih činilaca uvijek nužnih u umjetničkom izražavanju, nedostatak što je izbio na vidjelo negdje kasnih sedamdesetih godina, pa je otuda njezina ponovna manualnost i iznad svega njezina svježa ekspresivnost doživljena kao veoma potreban impuls daljnjoj mobilnosti, čak i anarhičnosti aktualne umjetnosti. „Zaista je sjajno – pisao je Tomaž Brejc – kada je slika avantura, zahvat u zbrku koju nije moguće svladati, oslobođenje ekspresivne energije koju ne treba regulirati, ali sve su to radnje na početku, radnje koje proizlaze iz nužne negacije postignutog stanja.” Osjeća se, međutim, da je već prošao trenutak prve fascinacije modelom „nove slike”, i ono što pred-